



EMISNÁ ČINNOSŤ A PEŇAŽNÝ OBEH



4 EMISNÁ ČINNOSŤ A PEŇAŽNÝ OBEH

4.1 VÝVOJ KUMULOVANEJ ČISTEJ EMISIE V OBEHU

Celková hodnota kumulovanej čistej emisie⁹ (ďalej len emisia) k 31. decembru 2012 dosiahla takmer 8,3 mld. € (tabuľka 9). V medzioročnom porovnaní vzrástla o 12,7 %, pričom jej tempo rastu sa výrazne spomalilo¹⁰.

Hodnota položky „obeživo“, zodpovedajúca podielu NBS na eurobankovkách vydaných Eurosystemom, k 31. decembru 2012 predstavovala 8,3 mld. €.¹¹

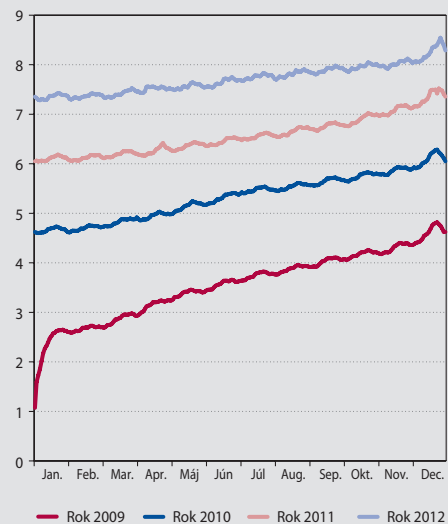
Vývoj dennej emisie bol v roku 2012 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi takmer rovnaký, s ročným posunom hodnoty o 1 – 1,5 mld. € (graf 19). Maximálna hodnota emisie bola v roku 2012 už tradične dosiahnutá v predvianočnom období 21. decembra (8,5 mld. €) a v porovnaní s maximálnou hodnotou v období platnosti korunovej meny (162 mld. Sk dňa 21. decembra 2007) bola po prepočítaní výmenným kurzom vyššia o takmer 60 %.

Kým pri hodnote emisie takmer celú emisiu predstavovali eurobankovky (98,4 %), pri množstve emitovaných eurových peňazí bol pomer opačný, eurobankovky predstavovali iba 21 % z celkového počtu a zvyšok (79 %) tvorili euromince (vrátane zberateľských euromincí).

Štruktúru kumulovanej čistej emisie k 31. decembru 2012 tvorilo takmer 125 mil. kusov eurobankoviek, viac ako 470 mil. kusov obehových euromincí a približne 248 tis. kusov zberateľských euromincí (tabuľka 9). Najviac emitovanou eurobankovkou bola 50 € bankovka, ktorej podiel predstavoval takmer 30 % z emitovaných eurobankoviek. Najviac emitovanými euromincami boli euromince najnižších nominálnych hodnôt (0,01 €, 0,02 €). Ich spoločný podiel na celkovom množstve emitovaných euromincí tvoril viac ako polovicu emitovaných euromincí (54 %), kým z hľadiska hodnoty nebol až taký významný (3 %).

Na základe doterajšieho vývoja emisie možno konštatovať, že zatiaľ ani v jednej nominálnej

Graf 19 Denný vývoj emisie eurovej hotovosti (mld. EUR)



Zdroj: NBS.

hodnote eurobankoviek, resp. euromincí nezaznamenala NBS dlhodobější trend tzv. príjmovej krajiny¹², hoci 200 € bankovka má od druhého polroka 2010 stále negatívnu čistú mesačnú emisiu.¹³

Priemerná hodnota peňažného znaku¹⁴, vypočítaná z emitovaných eurových peňazí vrátane zberateľských euromincí, predstavovala 14 €. Priemerná hodnota peňažného znaku eurobankoviek bola 67 € a euromincí 0,27 €.

V roku 2012 pripadlo v priemere na obyvateľa SR¹⁵ 21 eurobankoviek v hodnote približne 1 405 € a 81 euromincí v hodnote 21 €. Priemerná hodnota kumulovanej čistej emisie eurovej hotovosti na obyvateľa bola 1 427 €.

Najpočetnejšou eurobankovkou bola 50 € bankovka v počte takmer 6 kusov na obyvateľa. Z euromincí boli v obehu najviac zastúpené euromince dvoch najnižších nominálnych hodnôt (0,01 €, 0,02 €), na 1 obyvateľa ich v priemere pripadalo 21 kusov, resp. 22 kusov.

SLOVENSKÉ KORUNY

K 31. decembru 2012 zostalo v obehu 19,4 mil. kusov bankoviek slovenských korún (z toho naj-

9 Po vstupe do eurozóny sa v obehu v SR vyskytujú aj eurobankovky a euromince emitované inými členskými bankami Eurosystemu, preto NBS nemá evidenciu o reálnej hodnote a množstve peňazí v obehu. NBS eviduje len eurobankovky a euromince, ktoré sama vydala a prijala z obehu. Rozdiel medzi hodnotou (množstvom) eurobankoviek a euromincí vydaných do obehu a prijatých z obehu od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2012 vrátane predstavuje kumulovanú čistú emisiu k 31. 12. 2012.

10 V roku 2011 hodnota emisie vzrástla o 21,6 % a v roku 2010 o 30,8 %.

11 Hodnota obeživa v celej eurozóne k 31. 12. 2012 bola 912,6 mld. €, podiel SR na tejto hodnote bol 0,9115 %, t. j. 8,3 mld. €.

12 Znamená to, že NBS zatiaľ vydala do obehu viac eurobankoviek, resp. euromincí každej nominálnej hodnoty, ako ich prijala z obehu.

13 Čistá mesačná emisia = množstvo vydaných eurobankoviek do obehu – množstvo prijatých eurobankoviek z obehu v danom mesiaci.

14 Všetky priemerné hodnoty sú počítané z priemernej emisie za rok 2012.

15 Počet obyvateľov SR k 31. 12. 2012 bol 5 410 836, zdroj ŠÚ SR.



Tabuľka 9 Štruktúra kumulovanej čistej emisie eurobankoviek a euromincí

	Kumulovaná čistá emisia				Podiel v %	
	Stav k 31.12.2012		Rozdiel oproti 31.12.2011		Stav k 31.12.2012	
	kusy	EUR	kusy	EUR	kusy	EUR
500 €	6 155 937	3 077 968 500,00	672 325	336 162 500,00	1,03	37,14
200 €	664 154	132 830 800,00	-165 156	-33 031 200,00	0,11	1,60
100 €	22 770 540	2 277 054 000,00	2 413 699	241 369 900,00	3,83	27,47
50 €	37 139 035	1 856 951 750,00	5 124 456	256 222 800,00	6,24	22,40
20 €	28 159 185	563 183 700,00	3 748 203	74 964 060,00	4,73	6,80
10 €	20 984 607	209 846 070,00	4 262 076	42 620 760,00	3,53	2,53
5 €	8 999 373	44 996 865,00	759 556	3 797 780,00	1,51	0,54
Bankovky spolu	124 872 831	8 162 831 685,00	16 815 159	922 106 600,00	20,98	98,48
2 €	34 517 147	69 034 294,00	3 690 440	7 380 880,00	5,80	0,83
1 €	21 633 769	21 633 769,00	160 716	160 716,00	3,63	0,26
50 centov	25 606 507	12 803 253,50	828 027	414 013,50	4,30	0,15
20 centov	33 836 849	6 767 369,80	712 883	142 576,60	5,68	0,08
10 centov	44 673 068	4 467 306,80	3 629 619	362 961,90	7,51	0,06
5 centov	55 923 628	2 796 181,40	5 658 896	282 944,80	9,40	0,03
2 centy	119 410 845	2 388 216,90	12 159 856	243 197,12	20,06	0,03
1 cent	134 473 288	1 344 732,88	23 369 179	233 691,79	22,60	0,02
Mince spolu	470 075 101	121 235 124,28	50 209 616	9 220 981,71	78,98	1,46
Zberateľské mince	248 452	4 752 290,00	61 416	1 161 830,00	0,04	0,06
Peniaze spolu	595 196 384	8 288 819 099,28	67 086 191	932 489 411,71	100,00	100,00

Zdroj: NBS.

viac 20 Sk bankoviek 10,2 mil. kusov) a približne 392,3 mil. kusov mincí (z toho najviac 50 hal. mincí takmer 170 mil. kusov a 1 Sk mincí viac ako 102,5 mil. kusov).

Hodnota zatiaľ nevrátených slovenských korún predstavuje približne 4 mld. Sk, čo predstavuje už iba necelé 3 % z celkovej hodnoty emitovaných peňazí. Z uvedenej hodnoty je takmer 700 mil. Sk hodnota slovenských pamätných mincí.

Z nevrátených slovenských korún pripadli na 1 obyvateľa približne 3 kusy bankoviek v hodnote 461 Sk a 72 kusov obehových mincí v hodnote 133 Sk. Celková hodnota nevrátených slovenských korún (vrátane slovenských pamätných mincí) na obyvateľa predstavovala 723 Sk.

Najpočetnejšou korunovou bankovkou zostávajúcou v obehu bola k 31. decembru 2012 ban-

kovka 20 Sk v počte takmer 2 kusy na obyvateľa a z obehových mincí to boli 50 hal. mince v počte 31 kusov na obyvateľa.

4.2 DODÁVKY EUROBANKOVIEK A VÝROBA EUROMINCÍ

Národná banka Slovenska v roku 2012 zabezpečovala pre Eurosystem 83,78 mil. kusov eurobankoviek v nominálnej hodnote 20 €. Ich výroba bola realizovaná v nemeckej ceninovej tlačiarňi Bundesdruckerei GmbH. V roku 2012 sa NBS zapojila aj do zabezpečenia pilotnej výroby eurobankoviek druhej série.

Okrem eurobankoviek NBS zabezpečila výrobu a dodanie 10,5 mil. kusov euromincí v nominálnej hodnote 1 cent. Začiatkom januára 2012 NBS dala do obehu 1,0 mil. kusov pamätných



Tabuľka 10 Zberateľské mince emitované NBS v roku 2012				
Nominálna hodnota	Udalosť, ktorú minca pripomína	Počet (kusy)		Oznámenie NBS o vydaní euromince
		spolu	z toho PROOF	
20 € ¹⁾	Pamiatková rezervácia Trenčín	13 400	7 500	465/2011 Z. z.
10 € ¹⁾	Majster Pavol z Levoče	19 270	11 870	121/2012 Z. z.
10 € ¹⁾	Chatam Sofer – 250. výročie narodenia	13 700	7 900	122/2012 Z. z.
10 € ¹⁾	Anton Bernolák – 250. výročie narodenia	12 150	6 950	194/2012 Z. z.
100 € ²⁾	Bratislavské korunovácie – 300. výročie korunovácie Karola III.	5 200	5 200	310/2012 Z. z.

Zdroj: NBS.
1) Strieborná zberateľská minca.
2) Zlatá zberateľská minca.

zberateľských euromincí v nominálnej hodnote 2 € s tematikou 10. výročia zavedenia hotovostnej meny euro. Ich výroba bola realizovaná ešte v roku 2011. Razbu všetkých euromincí realizovala Mincovňa Kremnica, š. p., ktorá zabezpečila aj výrobu 45 tis. kusov euromincí z každej nominálnej hodnoty s letopočtom razby 2012, určených do ročníkových súborov slovenských euromincí.

V súlade s emisným plánom pamätných a zberateľských euromincí na rok 2012 vydala NBS päť rôznych zberateľských euromincí z drahých kovov¹⁶, z ktorých štyri boli vyrazené zo striebra a jedna zo zlata (tabuľka 10). Predaj numizmatického materiálu realizovala NBS prostredníctvom domácich a zahraničných zmluvných partnerov.

4.3 SPRACOVANIE EURO BANKOVIEK A EUROMINCÍ

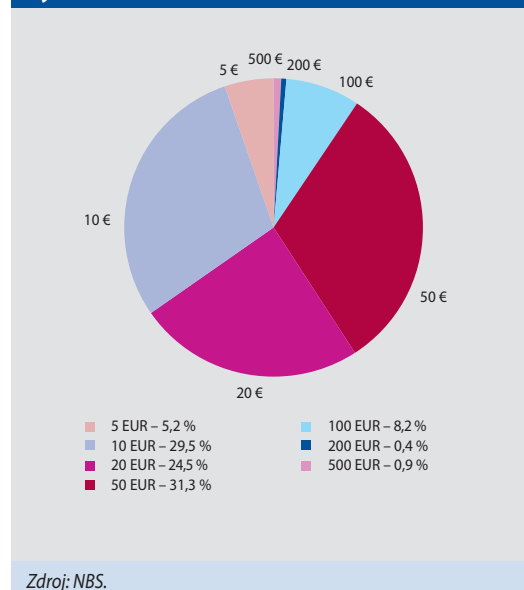
V rámci racionalizácie riadenia peňažného obehu bola k 31. decembru 2011 ukončená činnosť štyroch najmenej bankami vyťažených expozitúr Národnej banky Slovenska, čím sa znížil počet úschovných miest na šesť. Z dôvodu zachovania spracovateľskej kapacity boli zariadenia na spracovanie euro bankoviek a euromincí z expozitúr, ktoré ukončili svoju činnosť, prevezené do zostávajúcich úschovných miest.

V roku 2012 vydala NBS do obehu viac ako 348 mil. kusov euro bankoviek a z obehu prostredníctvom bánk a čiastočne aj verejnosti prijala viac ako 331 mil. kusov euro bankoviek.

Počas roka spracovala NBS viac ako 335 mil. kusov euro bankoviek v zmysle jednotných postupov

stanovených ECB pre všetky národné centrálné banky eurozóny. Prijaté množstvo euro bankoviek bolo približne trikrát vyššie v porovnaní s priemerným množstvom emitovaných bankoviek. V praxi to znamená, že v priemere každé 4 mesiace sa skontrolujú všetky euro bankovky emitované NBS, čím sa zabezpečuje integrita a ochrana euro bankoviek v obehu, a tým aj dôvera verejnosti v euro bankovky. Spokojnosť s kvalitou euro bankoviek obiehajúcich na našom území potvrdil aj prieskum verejnej mienky, ktorý sa každoročne vykonáva v krajinách eurozóny. Najčastejšie spracovávanou bola euro bankovka v nominálnej hodnote 50 € (graf 20), ktorá je aj najčastejšie používanou euro bankovkou v obehu a bankovkami tejto nominálnej hodnoty sa najviac plnia bankomaty.

Graf 20 Štruktúra euro bankoviek spracovaných v roku 2012



¹⁶ www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/eurove-mince/zberatske



Pri spracovaní eurobankoviek sa vytriedilo ako neupotrebitelných takmer 48 mil. kusov eurobankoviek. Priemerná miera vytriedovania eurobankoviek bola 14 %. V porovnaní so štátmi eurozóny patríme ku krajinám s priemernou mierou vytriedovania eurobankoviek.

V roku 2012 bolo vydaných do obehu viac ako 316 mil. kusov euromincí a z obehu ich bolo prijatých viac ako 266 mil. kusov. Prijaté mince boli spracované na automatických mincových linkách, pričom sa skontrolovala ich pravosť a upotrebitelnosť. Vzhľadom na vyššiu životnosť euromincí sa pri spracovaní mincí vytriedilo ako neupotrebitelných iba 175 tisíc euromincí. Z hľadiska štruktúry spracovávaných euromincí neboli medzi euromincami jednotlivých nominálnych hodnôt výrazné rozdiely. Pri spracovaní euromincí NBS dvakrát ročne analyzuje migráciu mincí na základe národných strán. V roku 2012 sa v obehu SR, po eurominciach so slovenskou národnou stranou (60 %), najviac vyskytovali euromince s nemeckou (11 %) a talianskou (10 %) národnou stranou.

Okrem NBS spracovávajú a opätovne vydávajú do obehu eurobankovky a euromince aj banky, resp. ďalší spracovatelia eurových peňazí, ktorým NBS udelila súhlas na ich spracovanie. Činnosť týchto spracovateľov eurovej hotovosti podlieha pravidelnej kontrole NBS.

4.4 FALZIFIKÁTY BANKOVIEK A MINCÍ ZADRŽANÉ NA ÚZEMÍ SR

V roku 2012 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných spolu 4 538 falzifikátov bankoviek a mincí. V porovnaní s rokom 2011 to predstavuje pokles o 43 %. Z celkového počtu zadržaných falzifikátov bolo 1 531 bankoviek a 3 007 mincí. Najvyšší podiel

zo všetkých falzifikátov zadržaných v roku 2012 mali falzifikáty eurobankoviek a euromincí (99 %). Viac ako 95 % falzifikátov bolo zadržaných v obehu bankami, pobočkami zahraničných bánk, nebankovými subjektmi a bezpečnostnými službami. Zvyšné zadržala polícia pred uvedením do peňažného obehu. Takmer polovica falzifikátov bola zadržaná v Bratislavskom kraji. Najmenej falzifikátov s podielom 1,4 % zadržali v Trenčianskom kraji.

Takmer polovicu zo všetkých falzifikátov (48,4 %) v roku 2012 zadržali obchodné banky pôsobiace na slovenskom trhu, 25 % NBS, 15 % bezpečnostné služby, 10 % polícia a zvyšok nebankové subjekty.

V roku 2012 mierne stúpla kvalita vyhotovenia zadržaných falzifikátov, najmä falzifikátov eurobankoviek a euromincí. Počet zadržaných falzifikátov, ako aj technická úroveň ich vyhotovenia však nepredstavovali vážnejšie riziko pre bezpečnosť a plynulosť hotovostného peňažného obehu v Slovenskej republike.

FALZIFIKÁTY EUR

V roku 2012 bolo na území SR zadržaných spolu 4 451 kusov falzifikátov eurových platidiel v celkovej nominálnej hodnote 160 065 €, z toho 1 444 falzifikátov eurobankoviek. Najväčší výskyt falzifikátov eurobankoviek bol zaznamenaný pri nominálnych hodnotách 20 € (27 %), 50 € (25 %) a 100 € (20 %). Viac ako polovicu falzifikátov eurobankoviek zadržali banky a pobočky zahraničných bánk. Okrem falzifikátov bolo zadržaných 18 kusov pozmenených pravých bankoviek, ktoré boli zložené z rôznych bankoviek tej istej nominálnej hodnoty.

V roku 2012 bolo zadržaných 3 007 kusov falzifikátov euromincí, čo predstavuje nárast oproti predošlému roku o 84,7 %. Z hľadiska kvality

Tabuľka 11 Vývoj počtu zadržaných falzifikátov v SR (kusy)

Rok	EUR	SKK	Ostatné	Spolu
2008	275	502	187	964
2009	2 903	297	267	3 467
2010	2 837	14	83	2 934
2011	7 888	15	64	7 967
2012	4 451	22	65	4 538

Zdroj: NBS.



Tabuľka 12 Počet falzifikátov eur v SR (kusy)

	Nominálna hodnota falzifikátov eurobankoviek a euromincí										Spolu
	0,5 €	1 €	2 €	5 €	10 €	20 €	50 €	100 €	200 €	500 €	
2008	0	2	15	0	4	9	65	70	106	4	275
2009	37	109	664	29	37	274	827	775	144	7	2 903
2010	208	224	977	35	38	313	503	392	91	56	2 837
2011	348	239	1 041	29	31	425	495	4 103	91	1 086	7 888
2012	476	245	2 286	16	28	400	359	289	254	98	4 451

Zdroj: NBS.

vyhotovenia falzifikátov euromincí ide v prevažnej miere o falzifikáty s dobrou a veľmi dobrou technickou úrovňou vyhotovenia. Preto je pre verejnosť pomerne náročné odhaliť falzifikát, najmä ak sa prijímaným minciam nevenuje dostatočná pozornosť. Viac ako tretinu falzifikátov euromincí zadržala v roku 2012 Národná banka Slovenska. Najčastejšie zadržanými falzifikátmi boli mince v nominálnej hodnote 2 € (76 %).

Falzifikáty eurových platidiel zadržaných v roku 2012 v SR predstavovali len 0,6 % z celkového počtu falzifikátov zadržaných v roku 2012 v eurozóne. Ich podiel na celkovom počte eurobankoviek a euromincí v peňažnom obehu SR je veľmi nízky a pravdepodobnosť, že fyzické alebo právnické osoby prídu do styku s falošnou eurobankovkou alebo euromincou je veľmi malá.

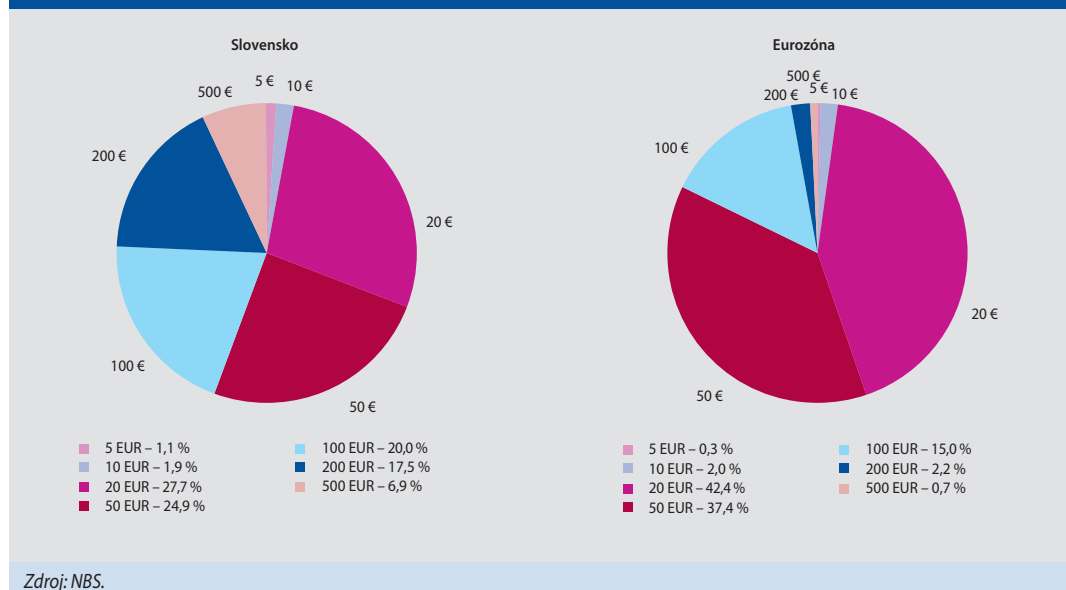
FALZIFIKÁTY SLOVENSKÝCH KORÚN

Zavedením eura do hotovostného peňažného obehu sa výrazne znížil výskyt falzifikátov slovenských korún. V roku 2012 bolo zadržaných len 22 kusov falzifikátov. Aj keď je možnosť výmeny korunových bankoviek za eurovú hotovosť časovo neobmedzená, možno očakávať, že výskyt falzifikátov slovenských korún bude naďalej len ojedinelý.

FALZIFIKÁTY OSTATNÝCH CUDZÍCH MIEN

V roku 2012 bol v porovnaní s predchádzajúcim rokom zaznamenaný pokles zadržaných falzifikátov amerických dolárov (33 kusov). Podobne ako v roku 2011, bola najviac falšovanou bankovka 100 USD, ktorá tvorila 85 % zo zadržaných falzifikátov. Výskyt falzifikátov ostatných cudzích mien mierne narástol (32 kusov). Najväčší podiel tvorili falzifikáty anglických libier (27 kusov).

Graf 21 Porovnanie štruktúry zadržaných falzifikátov eurobankoviek v SR a eurozóne v roku 2012



Zdroj: NBS.